

บทที่ 1

บทนำ

การเลี้ยงสุกรในปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการผลิตให้ทันสมัยขึ้น ทั้งทางด้านโรงเรือน และอุปกรณ์การเลี้ยง ด้านอาหาร ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ตลอดจนการดูแลเรื่องสุขภาพของสุกร จาก การเลี้ยงสุกรแบบหลังบ้าน เพื่อเป็นรายได้เสริม ได้เปลี่ยนมาสู่การเลี้ยงแบบเป็นอาชีพหลัก และเป็น ในเชิงอุตสาหกรรมมากขึ้น การเลี้ยงสุกรระยะหลังหย่านมมักพบปัญหาการเกิดโรคท้องร่วง ซึ่ง ในช่วงการหย่านมของลูกสุกรนั้น เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เป็นการสิ้นสุดการเลี้ยงลูก ของแม่สุกร และสิ้นสุดการดูแลจากแม่ จึงเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของลูกสุกร อาการที่พบ ได้เป็นอันดับแรกคือการถ่ายเหลว และอาการท้องเสียตามมา ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคต่ำ ลูกสุกร อ่อนแอ เบื่ออาหาร การเจริญเติบโตของสุกรลดลง หรือหยุดการเจริญเติบโต ทำให้เป็นสาเหตุของการ ตายของลูกสุกร ส่งผลต่อการผลิตสุกรในประเทศไทย

เชื้อสาเหตุหลักของอาการที่กล่าวข้างต้นคือ เชื้อซัลโมเนลล่า ที่สามารถติดต่อและ แพร่กระจายไปยังทุกส่วนของกระบวนการผลิตเนื้อสัตว์ การติดเชื้อภายในฟาร์มสุกรมีความสำคัญ เป็นอย่างมากเพราะเชื้อจะถูกขับออกมากับมูล และส่งผลให้เชื้อแพร่กระจายไปยังสุกรภายในฟาร์ม และเป็นสาเหตุสำคัญของโรคซัลโมเนลโลซิส โรคที่เป็นปัญหาสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากสามารถติดต่อถึงผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้เกิดอาหารเป็นพิษต่อผู้บริโภค การใช้ยาปฏิชีวนะ ในการเลี้ยงสุกรโดยไม่ระมัดระวังจะก่อให้เกิดการดื้อยา ทั้งในสุกรและผู้บริโภคได้ จึงมีความ จำเป็นต้องลดการใช้ยาปฏิชีวนะลง มีการนำฟิชสมุนไพรมานำมาใช้แทนยาปฏิชีวนะ ซึ่ง ปัจจุบันได้มีการศึกษาและพัฒนาความรู้ทางด้านสมุนไพรหลายชนิดจนได้รับการยอมรับว่า สามารถใช้ในการรักษาโรค ป้องกันการเกิดโรคหรือเพื่อบำรุงสุขภาพ ทางด้านการแพทย์แผน ปัจจุบันจึงได้มีการนำฟิชสมุนไพรมานำมาใช้มากขึ้นและพบว่าผลข้างเคียงของการใช้ฟิช

สมุนไพรมีน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งสามารถลดการนำเข้ายาปฏิชีวนะจากต่างประเทศได้ จึงได้นำสมุนไพร มาเสริมลงในอาหารที่เลี้ยงสุกร พบว่าสมุนไพรบางชนิดสามารถยับยั้งแบคทีเรียที่ทำให้เกิดโรคท้องร่วงได้

พลู (*Piper betel* Linn.) เป็นพืชสมุนไพรพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่มีการปลูกกันอย่างแพร่หลายในทุกพื้นที่ของประเทศ และนิยมนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในงานพิธีต่างๆ คนไทยในสมัยก่อนยังนำใบพลูมาเคี้ยวกับหมาก และยังมีการใช้ใบพลูในตำรับยาในการรักษาโรคต่างๆ เช่น แก้เคล็ดคัดขอก ยับยั้งเชื้อรา แก้ปวดท้อง ท้องเสีย และแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติในยับยั้งเชื้อแบคทีเรียได้หลายชนิดเช่น *Neisseria* spp., *Salmonella* spp., *Streptococcus salivarius*, *Salmonella* Mutan, *Yersinia enterocolitica* เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำสรรพคุณของใบพลูมาใช้ในการทดสอบการยับยั้งเชื้อซัลโมเนลล่า เพื่อทดแทนการใช้ยาปฏิชีวนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

1. ศึกษาปริมาณเชื้อซัลโมเนลล่าในมูลสุกรก่อนและหลังการเสริมพลู และสารยูจีนอลมาตรฐานเปรียบเทียบกับการเสริมยาปฏิชีวนะ
2. ศึกษาซีโรไทป์ของเชื้อซัลโมเนลล่าที่แยกได้จากมูลสุกรเพื่อเปรียบเทียบความเข้มข้นต่ำสุดของสารสกัดหยาบจากใบพลูและสารยูจีนอลมาตรฐาน ที่สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตเชื้อซัลโมเนลล่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรสามารถเลือกใช้พลูเสริมในอาหารเพื่อลดปัญหาการเกิดโรคท้องร่วงจากเชื้อซัลโมเนลล่าในสุกร เป็นการลดการนำเข้ายาปฏิชีวนะและลดการนำเข้าของยาปฏิชีวนะ